

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih iz-
danjih ob **torških, četrških,**
in **sobotah**. Zjutranje izdanje iz-
haja ob 6. uri zjutraj, večerno pa ob 7.
uri večer. — Obojno izdanje stane:
za en mesec f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50
za tri mesece f. 3.—, za pol leta f. 5.—
za leto f. 10.—, izven Avstrije f. 12.—
Naročnine se plačevati naprej na naročbe
brez priložene naročnine se uprava ne
ozira.
Posamične številke se dobivajo v pro-
dajalnicah tobaka v Trstu po 25 nč.
izven Trsta po 4 nč.

EDINOST

Oglaš se račun po tarifu v petiti; za
naslove s debelimi črkami se plačuje
prostor, kolikor obsega navadnih vrstic.
Poslana, osmrtnice in javne zahvale, do-
mači oglaš itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu
ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora
biti frankovano, ker nefrankovana se ne
sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Namerno, reklamacije in oglaš spre-
jema uredništvo ulica Molino pic-
colo št. 3, II. nadst. Naročnine in oglaš
je plačevati loco Trst. Odrpno reklama-
cije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„Edinost je moč“.

ZAHVALA.

Vsemu častitlim volilcem V. kurije tržaške,
ki so meni naklonili svoje glasove in s tem
izrekli častno zaupanje ne le do moje osebe,
ampak tudi do ideje, kateri služim nepremično
v vsem svojem delovanju: *ideji pravice do*
vseh, kakor podlage pomirjenja med narod-
nostmi, izrekam tem potom svojo najiskrenejšo
zahvalo.

Če tudi ta ideja to pot še ni prišla do
zmage, vendar smemo zabeležiti patrijotiskim
zadosčenjem, da je že dosegla lep vspeh.
Zdravo zrno je padlo na rodovitna tla in opravi-
čena je nada, da se skoro razvije do krep-
kega življenja. In potem pridejo boljši časi za
tržaške Slovence in za vse one, ki trpe krivico.

Ivan Nabergej.

Socijalna demokracija med Slovani.

(Dalje.)

Socijalna demokracija seče rane slovanskim
narodom tudi po svojih nazorih o veri in cerkvi.
Ona razglasa vero za zasebno stvar in je za od-
stranjenje stroškov iz javnih sredstev za cerkvene
in verske namene. Ona s tem razjeda tisto orga-
nizacijo, ki more vezati posamičnike v posebne
jednote, in to zadeva sosebno slovanske narode s
svojo cerkveno organizacijo, pa tudi romanske
narode, kolikor je tudi v rimski cerkvi z latinskimi
obredom združen ne le obredni jezik, temveč so
tako rekoč zaviti in poskriti stari običaji v obredu
samem. Cirilometodijska cerkev je posebna orga-
nizacija, ki brani v sebi stare običaje, stari vkus
in svetinje stare slovanske. Vrhu tega so ver-
niki in njih pastirji združeni po posebni cerkveni
organizaciji in upravi, tako, da se tudi s te strani
čutijo za se kot posebna celota, katera se loči od
drugih nacionalnih organizacij. Ko bi se Slovani
s cirilometodijsko cerkvijo ravnali po naukih so-
cijalne demokracije, razrušili bi to cerkev ali vsaj

prepuščali jo največim naključjem. A tudi zapadni
Slovani, katerim so že davno vzeli cirilometodij-
sko cerkev, imajo še tradicije po njej, in probu-
jena zavest jih utegne vabiti k stari cerkveni or-
ganizaciji, in še v rimski cerkvi z latinskimi obre-
dom imajo za razne prilike posebne običaje, kateri
bi se tudi oslabili in pogubili, ko bi se vsa cer-
kvena organizacija prepuščala samovolji posamič-
nikov. Naj si bodo narodi v cerkvi še toliko na
neugodnem, vendar se čutijo vezane kot posebne
celote tudi po svoji cerkveni organizaciji. Po takem
morajo zapadni in vstočni Slovani upirati se so-
cijalni demokraciji, kolikor zanaša med narode
pogubne nauke. Židje nimajo dandanes političke
ali nacionalne organizacije, a veže jih kri in si-
nagoga, in sicer tako, da držé bolj skupaj, nego
vsak politički še toliko samostalen narod. Zato
Židom tudi ne more škodovati nauk socijalne de-
mokracije, in zato se morejo oni njej vsiljevati za
vodstvo in agitacijo. Slovanski delavci, kolikor so
pristopili k socijalni demokraciji, že radi dosled-
nosti, bi mogli poprašati svoje židovske načelnike,
ali veljajo nauki gledé vere in cerkve tudi za Žide,
in iz odgovora bi mogli spoznati, da Židje imajo
za se in za druge narodnosti dvojno mero, kakor
se na zunaj merijo po vatlih tistih narodnostih, med
katerimi in ož katerih živé.

Socijalni demokratje hočejo posvetnih šol;
na katerem jeziku pa naj se snujejo, ako jim je
narodnost deveta briga? Ali je možna prava
vzgoja in šola brez narodne zasnove? In če to ni
možno, ali se je socijalna demokracija že potegnila
v Avstro-Ogerski za tlačene narode kot take, da
bi z njeno pomočjo priborili si primerne nacionalne
svobode za šolo in druge potrebe? Med takimi
potrebami je tudi organizacija prava, kakoršno
zahtevajo socijalni demokrati za „ljudstvo“. Ali
vedó socijalni demokratje, da na Ogerskem in
drugod v Avstro-Ogerskem sedijo od najnižih do
najvišjih instancij pristaše negospodovalnih narod-
nostij pogostoma ali po celó radno na jezikih, ki
so njim neumljivi? Ali more biti misleči „tovarišči“
socijalne demokracije indiferenten nasproti rešenju
ali neresenju nacionalnega vprašanja? Tu se vidi,

kako slepo so socijalni demokrati presadili pro-
grame iz Velikonemčije na avstro-ogerska tla, s
popolnoma drugačnimi razmerami!

Socijalni demokrat hoče, rekli bi, biti tudi
človek, in kot tak nima potrebe le za živež, obleko
in podstrešje, temveč tudi še kako drugo potrebo,
ki meri na vedrenje razuma in krepljenje srca.
Kako naj si bistri um, če ne v materinem jeziku,
kako naj si oplemenjuje čustva in ukus, če ne z
domačo književnostjo in umetnostjo? A kje bode
ta književnost in umetnost, ako si narodi ne pri-
boré potrebne svobode za kulturno razvijanje? Ali
morejo socijalni demokrati ostati mlačni nasproti
bojem za jezik in narodnost? Ali se zavedajo, da
narodnost je prav za prav združena s krvjo, in
da človek, tudi če postane socijalni demokrat, ne
more iz svoje kože, temveč misli in čuti in čuv-
stvuje po svojih zmožnostih, kakoršne je dobil od
svojih roditeljev? In misliti ter svoj ukus razvi-
jati more človek pravilno in najuspešneje le s po-
močjo analognih ust, kakoršna so ustvarile materin
jezik, in s pomočjo tistega temperamenta in zna-
čaja, kateri mu je podelila kri. Narodnost, ohran-
janje in življenje te narodnosti je tisto sredstvo,
s katerim se človek, tudi socijalni demokrat,
razvija in pospenja najlaže do boljšega v gmotnem
in plemenitišega v duševnem pogledu.

(Zvršetek pride.)

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 11. marca 1897.

Državnozbornske volitve. V peti kuriji na
Kranjskem je bil izvoljen dr. Krek 730
glasovi; Kunc je dobil 164 glasov, Železnikar pa 38.
Kmečke občine v Bukovini so izvolile
svoje dosedanje poslance Hormuzakija, Wolana in
Lupula!

Včeraj smo že rekli, da volitve v V. kuriji
znajo popolen poraz nemških liberalcev. Tako je
tudi, niti jednega mandata niso mogli ujeti. Nas
zanimajo še posebno volitev za V. kurijo na Morav-
skem. V tej deželi gospodujejo Nemci, vse deželne
zavode imajo v svojih rokah. Volitev v V. kuriji
je pokazala selaj, kako neopravičeno je nemško

rila zanj, je delala broma deklica še hlastneje
nego-li poprej. Električni prati so se jej gibali s
podvojeno hitrostjo. Bilo je ravno tako, kakor bi
hтели za neko bežečo, nezgrabljivo rečjo, na primer
za srečo ali ljubeznijo nekoga, ki ljubezni ne vrača.

„Kaj pa je storila zate?“ morala bi bila
vprašati mati, a ta hip je ni zanimalo, kar je hči
rekla. Mislila je le na velikega svojega moža.

„Kaj ne da? Ti tudi tako misliš, dete?...
Ko bi oče imel lastno gledališče, ako bi zopet
prišel igrati kakor prej! Ti se tega več ne spo-
minjaš, tedaj si bila še premajhna. A žel je silno
pohvalo in vedno so ga klicali nazaj. V Alençonu
so mu izročili gledališki predplačniki neki večer
zlat venec... Oh, kako so ga slavili tedaj, in kako
vesel je bil življenja! Sedaj ga niti spoznati ni
več, mojega ubogega moža, tako ga je izpreme-
nila nesreča... A uverjena sem, da bi trebal samo
malo odobravanja, da bi nam postal z nova mlad
in zadovoljen... Direktor pa služi tudi dosti de-
narja. Direktor v Nantesu je imel ekvipažo. Le
pomisli!... Posebno zate bi bilo to dobro. Potem bi
mogla iz hiše, zapustila bi malo svoj stol. Oče bi
naju vodil na kmete. Ti bi videla vodo, drevesa,
ti, ki toli hrepeniš po njih!“ (Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši.

ROMAN.

— Francoski pisatelj Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

„Saj pojde vendar vse na moje ime,“ je od-
govoril Delobelle, ki ni veroval na vraže. Vse si
je prizadeval, klical na pomoč svete interese u-
metnosti, šel je celó tako daleč, da je govoril o
malih igralkah, kojih izživajoci pogledi — — —
Risler se je prišel glasno smejati.

„Pojdite no, vi šaljivci... Kaj žlabudrate...
Pozabili ste, da sva oba oženjena, in celó, da je
že jako pozno, in da naju ženi čakati... Kaj ne,
da niste hudi name? Le prav me razumite, ne
odrekam vam... Obiščite me po bilanci — — —
potem bodeva še jedenkrat govorila o tej zadevi... Ah,
očka Achille ugaša naš plin... moram noter. Lahko
noč!“

Bilo je že jedno proč, ko je igralec prišel
domov.

Ženski sti ga, kakor navadno, čakali pri delu,
a nenavadno, mrzlično razburjeni. Vsaki hip so
se na čuden način stresle velike škarje, katerih
se je mama Delobelleova posluževala pri rezanju

medenih žic, in človeku, gledajočemu male prste
Désirejine, ki je baš delala nekovo okrasje, bi se
bilo kar v glavi zvrtele, tako hitro so se premi-
kali. Tudi dolga peresa gradavil ptic, ležeča pred
njo na mizi, so bila danes na videz bolj svetla in
bogatejših barv, nego-li druge dni. Saj je bila pa
tudi danes tukaj v gosteh lepa vila — upanje.
Potrudila se je — in to ni karsibodi — po mrač-
nih stopnicah iti pet nadstropij visoko ter odpreti
vrata malega stanovanja, da bi z jasnim okom
pogledala noter. In ta čarodajni blišč nas vedno
zopet omanja, naj smo v življenju doživeli še to-
liko prevar.

„O, da bi se le posrečilo očetu!“ je dejala
mama Delobelleova sedaj pa sedaj, kakor da hoče
cel svet veselih mislij, v katere so jo vtapljale
sanje, spraviti v jeden sam stavek.

„Posreči se mu, mama, le verjemi. Gospod
Risler je tako dober, zanašam se nanj. Tudi Si-
donija nas ima rada, čeprav je videti, kakor bi,
odkar je omožena, svoje prijatelje malo zanemar-
jala. Treba pa se ozirati tudi na njeni novi stan...
Sicer pa nikdar ne pozabim, koliko je storila
zame.“

In spomnivši se tistega, kar je Sidonija sto-

nadvladje v deželi Moravski. Peta kurija je izvolila samo češke in socialno-demokratske poslance, Nemca nijednega. To dejstvo ne govori, ampak kriči, da dosedajni zistem na Moravskem sloni le na manjšini prebivalstva, kar vsakakor znači krivico za večino.

Zmaga nasilja! Drugače ne moremo imenovati zmage Bartolija nad Laginjem v V. kuriji istrski. To je vseh postopanja Italijancev o volitvi volilnih mož. V zgodovini naših volitev ostanejo za vedno črni črkami zapisane glasovite volitve volilnih mož v Labinu, Opatlju, Vižinadi, Taru itd. Te volitve so bile izvedene strogo po receptu italijanskega kandidata Bartolija: **Po-skušajte vse!** Tega navodila so se držali strogo, in niso povpraševali, jeli to „vse“ pošteno in zakonito. Ta „osar tutto“ je za hip obrodil obilo sadu. Pravimo za hip, ker smo gotovi, da v drž. zboru ne bodo mogli potrčiti vse one sleparije, vse prevare, vsa nasilja, ki so jih zagrešili italijanaši ob teh volitvah.

Pred 6 leti so doživeli Italijani Istre strašen moralen poraz, ko je moral sramotno zbežati z Dunaja nezakonito izvoljeni dr. Vergottini. Kaže, da jih ni spametovala ta grozna lekcija. Oni so menda pozabili, da državni zbor na Dunaju ni deželni zbor istrski, v katerem se potrjuje — vse! Na Dunaju, pred vso zbornico poslancev, se bode razpravljalo o tej glasoviti volitvi dra. Bartolija. Tam ne bodo sodile in odločevale italijanske volilne komisije, ampak močje pravični, strogi in nepristranski, ki ne poznajo ni prijateljstva, ni simpatij, ampak samo pravico in zakon. Njim bode, da izrečejo zadnjo besedo o nečuvnih nesposobnostih, nepravilnostih in nezakonitostih. Ta sodba se ne bode mogla glasiti drugače, nego se je glasila sodba o izvolitvi Vergottinija, ki je moral sramotno zbežati z Dunaja.

Volici in volilni možje V. kurije v Istri! Ako je še pravica in zakona na svetu, ako živimo v pravni in na temelju zakona urejeni državi, potem morate biti skoro zopet poklicani na vršenje svoje državljanske pravice, da si vnovič pod varstvom zakona izvolite volilne može in poslance za V. kurijo!

Med tem srčna Vam hvala na Vašem rodoljubnem in možkem vedenju! Nikar ne kloniti duhom, kajti pravica mora zmagati prej ali slej. Danes slavi svojo zmago nasilje, ali ono ne najde odobrenja ni pri Bogu ni pri poštenih ljudeh.

Spomini iz leta 1848. Leta 1848. bode petdesetletnica cesarja Frana Josipa, a bode tudi 50 let, odkar so se sešli v Pragi Slovani tedaj še celokupnega cesarstva. Na tem shodu so zasnovali addresso, katero so hoteli predložiti cesarju Franu Josipu I. in v kateri so hotela vsa avstrijska plemena izjaviti svoje želje. Odstavek, tičeči se nas Slovencev, se je glasil:

„Slovenci, prebivajoči v vojvodstvu štirskem in kraljestvu ilirskem zahtevajo:

1. Da bi vsi Slovenci, prebivajoči v Štirski, Kranjski, Koroški in v Primorju, združili se v jedno političko celoto pod imenom kraljestva slovenskega (Slovenije), takó, da bi skupno vlado imeli v Ljubljani.

2. Da bi slovenski jezik bil diplomatski, da bi se uvedel v šole, kancelije in sodišča, in da bi bil vsak uradnik dolžen umeti, govoriti ga.“

Čitatelji naj sodijo sami, v koliko smo napredovali mi Slovenci od leta 1848 pa do danes gledé odločnosti v podarjanju svojih velikih ciljev in idejalov. Napredovali?! Kako naj govorimo o napredku, ko bi bili veseli, ako bi smeli reči, da nismo nazadovali?! Hudo dé človeku, ako primerja naše sedanje pehanje z idejami, položenimi v addresso leta 1848, hudo dé človeku, ko vidi, da je to isto, kar so hoteli pred 50 leti položiti pred najviši prestol, kakor željo naroda, danes — na proskribcijski listi, da se danes uvršča med sanjarenja in prazne domišljije to isto, kar so naši predniki že leta 1848 spravili v konkretno obliko. Danes je točka „zjedinjena Slovenija“ postala legendarična, stara pravljica, in ljudje se le smejejo onemu, ki se je spominja. Slovenci ne poslušamo več radi „pravljic“, za to smo postali — prepraktični. In vendar moramo čuti sleherni dan, kako se današnje žalostne razmere v Slovincih opravičujejo s potrebo „borbe za načela“. Res težko je človeku, da ne bi pisal žgoče satire! A kdo ima dandanes poguma v nas Slovincih, da bi hotel stopiti na javno

ulico in pripovedovati, kako smo nazadovali v glavnem od leta 1848 sem, kako smo se izneverili vsemu, kar bi nam moralo biti sveto tudi danes in tako dolgo, dokler se nam ne uresniči?! Kdo bi hotel praviti ljudem, da so naši predniki pred 50 leti stali višje, nego stojimo danes, da smo danes pač bolj „praktični“ — ali zajedno tudi veliko — manjši?! Nikdo se ne bo izpostavljati homeričnemu smehu naredno degenerirane množice.

Zadjuček addresso iz leta 1848 ni le krasen, utemeljen, ampak ima tudi danes še polno vrednost in veljavo. Glasi se:

„To so zahteve, katere mi zvesti Slovani avstrijski pokladamo k prestolu Vaše c. k. Milosti, iz katerih je jasno razvidno, da se potezamo jedino za najdražje imetje človeštva, za svobodno, samostalno razvitje narodnosti in za jednako upravo s sodržavljanji našimi, z Nemci in Madjari, in da v našem smislu ni stvarjenja nikake države slovenske, kakor nam to očitajo protivniki naši. Želimo, pred prestolom Vaše cesarske Milosti, da bi se dejanski izvršil zakon ljubezni k bližnjemu: bratsko jednako upravljanje tudi pri nas Slovanih, katerim se godé velike krivice, in kateri se pritiskajo hudo, kateri smo vednemu našemu domu Cesarskemu verno udani. K ljubeznivemu očetovskemu srcu Vaše Ces. Kralj. Milosti z otroško ljubeznijo se zatekamo; da bi se to veliko delo pravičnosti k narodu izvršilo v blagor in spasenje ne le Slovanov, temveč i vseh narodov v obče in v večno nemaljivo slavo Vaše Ces. in Kr. milosti.“

Tako smo govorili leta 1848.; kako bi morali govoriti še-le danes, ako bi bili hodili po ravni poti v zmislu te addresso, ako bi bili ostali zvesti svojem programu, svoji bodočnosti? Zastonj bi govorili o tem — „praktičnim“ ljudem iz sedanje dobe. Bog nam skoro prinesi drugačne dobe z drugačnimi ljudmi!

Položaj na Kreti. Rimska „Agenzia Stefani“ poroča iz Londona, da se velesile posvetujejo med seboj, da-li morda ne bode treba odgovoriti na odgovor grške vlade. — Tajnik Curzon je izjavil v angleški poslanski zbornici, da ni ničesar znano o kakšnem popolnilnem odgovoru grške vlade. Turčija da v obče še ni odgovorila na popolnilno spomenico velesil, toda Curzon misli, da jo Turčija vsprejema.

Jako važno vest pa javlja Pariška „Agence Havas“ iz Kaneje. Glasom te vesti se vojaki velesil veliko nevarnostjo osvobodili mohamedance, katere so bili uporniki oblegali v Kandanu (I). Vojaki velesil so priveli s seboj kakih 2000 mohamedancev. Posadka velesil ostane v Selinu, dokler si ne vkrajo vsi mohamedanci.

Ko človek čuje take stvari, mora si misliti, da imajo krečanski kristijani prav, ko trdè, da so velesile došle na Kreto ščitit mohamedance!

Različne vesti.

Volilne shode sklicujejo naši rodoljubi za nedeljo na Kontovelju in Trebčah (V. in VI. okraj) ter na Greti (IV. okraj). Razpravljalo se bode o volitvi za tretji kolegij.

Notarjem v Senožčah je imenovan kandidat Mihael Korber v Ljubljani.

Volitev V. kurije in „Progresso“. Zvršen je napor, zvršen je volilni boj V. kurije. Napenjanje, siljenje in podkupovanje od strani nasprotnikov presežalo je o tej volitvi vsako mejo. Odkrito se lahko reče, da je vsa stvar bila veliko več podobna kaki gonji ali semnju, nego pa samozavestni in svojevoljni volitvi. Če se pomisli, da so morali ljudje, kakor hlapeci, težaki in sploh delavci, ki so odvisni od posamičnih gospodarjev, ali ki se nahajajo v občinskih službah, podpisati na svoje glasovnice ime istega kandidata, ki je bil njim (progressovcem) priljubljen, izreči mora vsak razsodnik, da to ni bila narava volitev, pač pa komedija, ki so jo vodili progressovci z bičem v roci. In če niso reveži plesali po taktu svojih gospodarjev, zgubili bi — kruh. Tež o je res prikrivati svoje prepričanje, hudo je boriti se proti lastni volji ter zatajevati svoj značaj, pa tudi kruh zgubiti je težko.

Ubogi delavec! Doma ima ženo, ima več malih nedolžnih, za delo in zaslužek še nezmožnih otrok, ki so edino njegovo veselje, edino njegovo upanje, ki so njegova kri, katere mora oblačiti,

katerim mora skrbeti za stanovanje in dajati jim — kruha, kaj mu je storiti? Hud boj unel se je v njegovih prsih, boj mej zavestjo in — kruhom! Po daljšem premišljevanju in razsojevanju zmagal je — kruh. Ni se čuditi, da je ta zmagal pri mnogokaterem sicer zavednem delavcu.

Volilo je torej veliko njih prisiljeno, neradovoljno, kandidata nasprotné stranke, one stranke, ki vedno upije „Napredek!“ — „Svoboda!“ O ironija, o iluzija! Zakaj vedno nastopaš le v črni noči, v noči megle in črnih oblakov? Lepi sti res, krasni sti besedi „Napredek“ in „Svoboda“, če si ohraniti pravi pomen, in ravno tako ostudni sti ti dve besedi, če se nam predstavljati obratno, ako služiti in se bliščiti le v pretvezo — sleparstvu!

Ni res, kar govorite o progressovci! Laž je, perfidna laž. Če ne sme delavec, ki je v vaši službi, v vašem področju, ki je državljan še bolj kakor ste vi, ki je človek, ki ima eno dušo, kakor vi, katerega ne plačujete zastonj, ampak se mora truditi od zore do mraka, da donša sebi in svojim kruh — črn kruh, ki ga služi v potu svojega obraza, če toraj ne sme tak človek glasovati po svojem prepričanju, če ne sme oddati svojega glasu onemu, v katerega stavi svoje zaupanje, od katerega upa pomoči in olajšanja, kje je potem tista blažena „svoboda“, kje je „napredek“? Hinaenci ste, slepilci in zatiralci.

Geslo: „Svoboda“ in „Napredek“ zbrali ste le sami za-se, obratno pa silite drugim „Sužnost“ in „Nazadnjaštvo“! Vi se ne ravnete po zapovedi božji, ki pravi: „Česar ne želiš, da bi ti drugi storili, ne stori tudi ti drugim!“

Bog je dal človeku lastno voljo, a vi mu jo odvzemate. S tem grešite celó proti samemu Bogu. Če računate vsa zlobna sredstva, ki ste se jih posluževali v svojo „zmago“, če poštevate vse nezakonite čine, ki ste jih upotrebljali, in če premislite to stvar količkaj zdravim razumom, tedaj se morate le sramovati svoje zmage. Videlo se je sicer, da ste le z nekakim zamolkim glasom spevali psalme „junaštva“, ker vedeli ste, da ste zmagali — sleparksko. Po oknih ste prižigali sveče v znak „zmage“. Pa kakšno „zmago“ ste slavili? Proti komu pa ste se bojevali? Čudno, tu se je pa progressova stranka vrezala v nos. Vedno kričite in bobnate, da v Trstu ste vi sami doma, izvzemši le par slovenskih kričočev. Če je torej to res, koga ste se pa bali? Čemu ste napeli vse sile in moči ter se tako oboroževali? Če je to res, kakor trdite, da ste le vi tu, jedini tu, po tem smemo reči, da niste zmagali, ker se vam ni bilo treba bojevati. Ker pa sami priznavate, da ste se bojevali, ker tako proslavljate svoje „junaštvo“ in „zmago“, pomenja to — da ste se bali in koga ste se bali?... Bali ste se — Slovencev! Na tak način slepite same sebe, bojite se odkriti rano, ki vas skeli, ali ta rana začela vas je tako skeleti, da ste jo sramotno odkrili svojim zadnjim dejstvom. O zadnjih volitvah ste priznali jasno in očitno, da v Trstu bivajo Slovenci in da jih je veliko, ker ball ste se jih silno. Sliši se celó, da mislite praznovati vsako leto 8. marcija dan „zmage“ in „slave“; s takim slavljenjem kazali bodete svetu le svoj strah in bojazen, ki jo imate pred Slovenci in mi vam porečemo, da bodete slavili dan nasilstva in pritiska, a mi bodemo slavili ta dan, dan zavesti, prepričanja in narodnega ponosa tržaških Slovencev.

O zmagi progressovcev v peti kuriji piše „Triester Zeitung“: „Treba, da je človek nadahnen posebnim optimizmom, ako hoče rezultat volitve razumevati kakor plebiscit v prilogi narodno-liberalne (italijanske) stranke. Po agitaciji, izvrševani vsomi sredstvi progressovske stranke, morali bi se prej čuditi, da njih kandidat ni dobil več glasov. Saj je imela stranka oficijelen odbor, sestoji iz tritisoč in dve sto mož, in kdor pozna tržaške razmere, ta ve, česa je pričakovati od takega aparata, in že celó v trenutku, ko je bila progressovska stranka pod svežim utisom zmage, priborjene o občinskih volitvah.“

No, mi menimo, da je „Treristica“ povedala le pol resnice. Ne le velik odbor in aparat in navdušenje so imeli progressovci, ampak tudi dovoljno porcijo brutalnosti, brezvestnosti in — tiščakov. To je delovalo še vse drugače, nego pa ves ogromni odbor.

Liberalni „klerikalci“. Po pravilih zdrave logike je ta naslov sicer gorostasen nezmesel; ali mi res ne vemo drugzega za one ljudi, ki se zbirajo okoli lista „Amica“, ki se sicer nazivljajo klerikalci, izvršujejo pa do zadnje pičice program tržaških liberalcev. Kar trde o našem gibanju liberalci, to isto trde — in kako srdito, trdovratno! — tudi „Amicovi“ klerikalci. Na psovke, ki jih „Amico“ v svojem nekrščanskem mišljenju usiplje na osebe naših voditeljev (Glej številko tega lista od 21. februarja t. l.), ne odgovarjamo, ker naši možje stoje previsoko, da bi jih mogel doseči takov — smrad. Gospoda se radi valjajo po svojli klerikalno-liberalni mlaki in ako bi hoteli do njih, da jih malo zlasamo, morali bi sami — v smradno mlako. Mi pa smo radi na suhem in na — čistem. Oseb torej ne bomo zagovarjali.

Kakor liberalci, tako tudi „Amicovi“ klerikalci ne hoté poznati ni zakonov ni — dejstev. Jednaki so si, kakor jajce-jajcu, v svojem sovražtvu do nas. O naši ekzistenciji nočejo ni čuti: jedni in drugi poznajo le XX letno italijansko kulturo! Jedni in drugi trdè: da hočemo mi Trst posloveniti. Amicovi „klerikalci“ vedo dobro, da je to velika laž, ali te vrste klerikalci so zvesti posnemačji svojih brezverskih fanatikov: najraje govore — laži. Mi nimamo ni sredstev, ni želje, da bi poslovenjali v Trstu, hočemo pa, da Trst in okolica ostaneta slovenska v toliko, v kolikor sta že od pradednih časov.

Kakor progressovski ateisti tako trde tudi „Amicovi“ klerikalci, da „buon popolo sloveno“ hoče živeti v miru in da vso dražbo delajo le par agitatorjev, padlih tu doli z visokih gora. Kako misli okolica, kako misli ta „buon popolo sloveno“, so pokazale zadnje občinske volitve, ko je ta „buon popolo sloveno“ pokazal vrata liberalnim zavestnikom „Amicovih“ klerikalcev.

Kakor brezverski progressovci tako trde tudi „Amicovi“ klerikalci, da le Italijani so gospodarji v tej tržaški hiši: kakor prvi tako zatajujejo tudi poslednji dejstvo, statistiko in zgodovino! Povejte nam: ali žive ali ne žive v okolici Slovenci, ali jih je ali jih ni v mestu na tisoče Slovanov! Kdo se bili tisti, ki so o volitvi za V. kurijo dali slovenskemu kandidatu blizu 7000 glasov, ne gledé na vse tiste glasove, ki so nam jih na sleparski način ukradli — „Amicovi“ prijatelji? Statistika in volitve kažejo, da smo od nekdaj doma v tej tržaški hiši, da imamo tu domovinsko pravo. Le ljudje iz liberalnega in „klerikalnega“ tabora, katere spaja v soglasje ideja krivice, hote tajiti dejstvo, hote tajiti resnico. Brezvercem se ne čudimo, da mrze resnico, ker je ista božjega izvora, ali ne vemo, kako bi kvalifikovali ljudi, ki se nazivljajo služabnike božje, a se vendar vežejo z ljudmi, ki ne hote poznati Boga. Iz kratka: „Amicovi“ klerikalci bi se zvezali tudi s hudičem samim, da le ne pride do človeškega življenja ta siromašni, kakor divja zver proganjani Slovenec. „Amicovi“ „klerikalci“ so vsemu zmožni v svojem fanatizmu, le jednega niso zmožni: biti pravični! To je tisti narodni fanatizem, tisto strupeno sovražstvo, ki jih sili, da na javni ulici, v javno pohujšanje, tržejo se sebe svoje duhovenske znake, celo v takih trenutkih, ko jim je vršiti svoj sveti pastirski poklic! Torej tudi tedaj, ko bi morali moliti za dušo pokojnika, jim v duši vihra srd in sovražstvo. Taki so ti „liberalni klerikalci“, ti zavestniki židov v svečeniških haljah.

Razgrelí smo se nekoliko. Saj nismo nameravali odgovarjati, ali prisiljeni smo bili v to po pozivu iz kroga poštenih duhovnikov, ki menijo, da moramo biti vedno za petami tem židovsko-liberalnim klerikalcem!

Vse, kar je prav! V „Katoliški Dalmaciji“ od dne 4. t. m. čitamo članek, naperjen zoper osebo urednika lista „Pensiero Slavo“. Med tema dvema listoma vihra že dolgo ostra polemika. V to polemiko se nočemo utikati. Ali odkrito moramo obžalovati način, katerega se je jela posluževati „Katoliška Dalmacija“ v tej polemiki.

To niso več argumenti v obrambo katoliškega načela, ampak to je golo — ovađustvo. Mi menimo, da je katoliška stvar prevzvišena, da bi trebala — takih sredstev.

Čujte le, kako piše „Kat. Dal.“ in sodite, da-li ni to golo ovađanje, ki mora škodovati ne le Jakiću, ampak tudi naši stvari:

„Jakića je kupilo „vseslovanstvo“ — „Rusija je z denarjem kupila „Pensiero Slavo“ — „Jakić je kupljen prijatelj Rusije“ — „Jakića je opazila potuhnjena Rusija, kliče ga k sebi in ga pritiska na svoja prsa“ — „Vseslovanska država posveti odpadnika Jakića, — Rusija ga redi in kupuje, daje mu groše in tudi rublje“ — „Katoličanstvo in hrvatstvo naj bi se delo pod noge za voljo vseslovanstva“.

V tem stilu je pisan članek v „Katoliški“. Sodite čitatelji! To gotovo ni rodoljubno, ker iz takih člankov morejo nasprotniki kovati orožje — ne toliko proti Jakiću — ampak proti vsemu avstrijskemu slovanstvu in dosledno tudi proti hrvatstvu. Nasprotniki ne pravijo: Tak je Jakić! ampak pravijo jebnostavno: Glejte jih, taki so ti Slovani, glejte jo, slovanstvo — irredento!

Ali tudi gledé na osebo Jakićevo tako pisanje ni pošteno in ni — katoliško. Takih zatožeb ne piše pošten človek niti o svojih sovražnikih, ako nima dokazov! Take ovađbe niso igrača! Mi opazujemo delovanje urednika Jakića. I mi se čisto nismo strinjali z njegovo taktiko, tudi nam se je dozdevalo čisto, da ne ubira vsikdar prave poti, ali po svoji duši moramo izjaviti, da nikjer še nismo opazili ničesar, kar bi nam moglo služiti v dokaz za to, kar toli lahkomisljeno in pozitivno trdi „Kat. Dalmacija“. In tudi če bi bilo razloga — pravimo: če bi bilo — za kako sumnjo, menimo vendar, da katoliškemu duhovniku in Slovanu ni baš potrebno, da opravlja tak posel, ampak prepusti naj ta posel onim, ki so v to poklicani. In ti, ki so poklicani, gotovo ne zanemarjajo svoje dolžnosti. Ako ti niso mogli opaziti ničesar, tudi „Kat. Dalmacija“ bi storila pametneje, da ne bi pisala takih zatožeb — brez dokazov.

Ne, to ni — katoliško!

„Patrijotizem“ iz — Trsta. „Agramer Tagblatt“ piše doslovno: „Kakor javljajo iz državnega glavnega mesta Nemčije, je magistrat v Berlinu hvaležno vsprejel presenečujočo poudbo nekega tržaškega meščana, ki stavlja na razpoloženje 300 vreč levorjavega listja, s katerim naj se na dan stoletnice cesarja Viljema I. posuje slavnostni prostor“.

Ali je treba še komentarja k temu pojavu pangermanskega patrijotizma iz „lojalnega“ Trsta!

Nadškof dr. Stadler. Sarajevska „Bos. Pošta“ piše: Presvetli gosp. nadškof dr. Josip Stadler ostavlja izza težke bolezni Sarajevo ter je odšel za nekoliko časa v Dubrovnik in na Lokrum, da se popravi popolaoma. Presv. gosp. dubrovniški škof dr. Josip Marčelič se je že pobrigal za to, da bode nadškofu čim prijetnije bivanje na otoku Lokrumu.

Spinčić povsodi. Minolega tedna so bile volitve za V. kurijo v okraju poreškem. Med „panslavističnimi“ agitatorji videla je poreška „Istria“ tudi g. Spinčića. Temu nasproti konstatujemo, da je bil g. Spinčić v oni čas v okraju voloskem in da ga že 2 leti ni bilo v okraju poreškem. Tako ljubijo resnico italijanski listi Istre in Primorja.

Prepovedane vesti. Tukajšnje policijsko ravnateljstvo obveštuje vse odgovorne urednike tukajšnjih listov, da je do daljše naredbe prepovedano objavljati vesti, tičeče se gibanja vojaštva.

Za podružnico družbe sv. Cirila in Metoda v Sežani. Ob stajni zmagi so darovali navdušeni in zavedni volilci V. kurije dne 10. t. mi v gostilni Mahorčičevi 23 kron 56 stotink. Na pustni torek sti nabrali gd.ča Marica Grbec in Milena Dolenčeva na plesu gasilcev na „Vagi“ 10 kron 60 st. G. Jože Pirjevec (mlajši) kakor povrnjeno mu ustopeno 1 krono. Bog živi zavedne in narodne darovatelje in darovalke prekornostne naše družbe!

Bedni rodbini Ličnovi so darovali člani „Trž. podp. in bralnega društva“ in sicer: Rezika Zoržut 50 nvč., Stopar Ivan, Kukarja Anton, Bukovič Fran, Rože Josip, Benk Mihael in Skrinjar Simon vsak po 10 nvč. Pri plesnih vajah nabralo se je 1 gld. 14 nvč. Skupaj 2.24 nvč. Srčna hvala vsem darovateljem v imenu nesrečne družine.

Volilni odbor „Tržaškega podpornega in bralnega društva“, uljudno vabi vse društvenike in družabnice na volilni shod, ki bode v nedeljo 24. t. m. ob 3. uri popoldne v društvenih prostorih.

Volilni odbor.

„Zvesta“ ljubica. Sarajevski listi javljajo: Opankar Josip Reif je skoro okamenel od začudenja, ko je videl dne 28. m. m., da se njegova

štridesetletna ljubica vrača iz cerkve, kjer se je bila poročila z nekim uradnim slugo. Reif je bil živel s to žensko dolgih 20 let, stanoval skupno z njo, delil z njo jed in pijačo, žalost in veselje. A to poštene „Micike“ nikakor ni oviralo, da si je za hrbtom ubozeza, lahkovernega Reifa izbrala še drugzega izvoljenca, s katerim se je bila dogovorila vse za poroko in se poročila, ne da bi se bilo osleparjenemu Reifu prej kaj sanjalo o nezvestobi svoje „zlate Micike“. Ogoljufani Reif ima sedaj priliko razmišljevati o „ženski zvestobi“.

Antikrist prihaja! „Hrvat. Braniku“ piše prijatelj: Znano je, kako si prizadevajo Madžari, da bi po železnicah na hrvatski zemlji zasnovali madžarskih šol. Te šole so jedro njih kolonij, v katere lové in mamijo domačine, da jih raznarodé. Tu vam navajam istinit slučaj, ki mora v srce zbosti slehernega Slovana: Dne 13. m. m. sem potoval na železnici iz Broda v Vinkovce. V istem kupéju je bilo par drugih potnikov in več malih šolarjev, ki so se z raznih postaj in stražnic vozili vlakom v Vinkovce v madžarsko šolo. H krati so pričeli otroci popevati neko hrvatsko pesem po ariji „Još Hrvatska nij propala“, toda strmite, kakó popačenim tekstom!

Ta izgubljena dečarija je pela:

„Još Hrvatska nij propala,

Al će na skoro!

Visoko se ona stala,

Al će bogme past“ itd.

Ta otročad je večim delom hrvatskega pokoljenja. In na teh nesrečnih šolah se otroci raznarodujejo na ta način, da celó lepi svoji domovini želé zlo in propast ter ji pljujo v lice! Ni mogoče, da so si otroci kaj takega s a m i izmislili; tumora biti kdo drugi vmes, ki ima svoje madžaronske prste v tem nečistem poslu! — (Ta žalostni slučaj dokazuje jasno, da imajo madžarske šole na Hrvatskem popolnoma isto svrho, kakor med nami šole „Lege nazionale“! Uredn.)

Pomisljena starost. „Hrvatu“ pripoveduje častivredni kapitan K., da je neki brez zobati ženski, ki je že prekoračila svoje sedemdeseto leto, zopet zrasel jeden, ali celó dva zoba! — Kakó že pravijo ljudje? Starost postaja otročja in — glej tu staremu otroku rasti zobe!

Mrtva maska. Blizu sela Priespa, okraja belovarskega, našli so te dni mrtvo maskaro. Dotičnika nihče ni poznal. Paranje trupla je dokazalo, da je nesrečnež umrl vsled tega, ker ga je bila zadušila otekline, ki mu je bila vzrasla okolo vsega sapnika. Torej ni govora o kakem hudodelstvu.

Tolovaj Hradil. Te dni so prišli v ogerskem mestecu Nagy-Marmarod nevarnega tolovaja, 23 letnega Alfonsa Hradila, rodome iz Moravske. Tolovaj je priznal po dolgem obotavljanju, da je dne 5. januarja t. l. v Budimpešti umoril in oropal ženo delavca Josipa Kocha. Priznal je tudi, da je dne 27. januarja t. l. na Dunaju poskusil umoriti in oropati g. Slavikovo. Taji pa neki drug roparsk umor, kojega oblasti pripisujejo tudi njemu. Ta skrajno nevarni hudodelec je priznal cinčno tudi to, da bi bil pomoril na Dunaju še štiri osebe, da ga niso prišli. — Dokazano je, da se je Hradil že par let sém preživljal samo s tatvino, goljužio in vsakovrstnim hudodelstvom, toda policiji ni bilo lahko nadzorovati ga, kajti imel je celo vrsto dokumentov, glasečih se na najrazličnša imena. Tolovaj je prilično inteligenten, kajti izvršil je bil 8 razredov meščanske šole. Njegov oče živi na Moravskem, kjer ima malo posestvo, toda že pred leti je zavrgel popačenega sina.

Sneg v New-Yorku. V baš došli nam poslednji številki „Amerikanskega Slovenca“ od 19. m. m. čitamo: New-York: V našem mestu je padlo danes nenavadno mnogo snega. Elevatorji morali so se vsled tega ustaviti. Treba je bilo preko 2500 mož, ki so stali preko 13.000 dolarjev, da so skidali sneg. To se je pripetilo letos že v tretjič, da je v New-Yorku padlo mnogo snega. Prvo odstranjenje snega in počiščenje ulic stalo je mestno blagajno 165.000 dolarjev, v drugič nekaj preko 100.000 dol.

Nesreča na železnici. Dne 6. t. m. po noči je trčil v postaji Bratz na Vorarlberškem tovorni vlak v baš došli osebni vlak. Razbili so se štiri vagoni osebnega vlaka. Jedno Italijanko je ubilo, 12 laških delavcev je ranjenih.

Lastnik kensorscij lista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik **Fran Godnik**. — Tiskarna Dolenc v Trstu.